

A ΑΠΟ ΤΟ ΧΑΟΣ ΣΤΗ ΦΥΣΗ. ΑΠΛΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Προέλευση του κόσμου
ΙΕΒΕ
Ύπαρξη
Απόλυτο μηδέν
Σχετικότητα
Νοητός και αισθητός κόσμος
Υλη και Ενέργεια

Ταλάντωση
Κύμα
Η συγαριά
Το ρολόι
Ταλαντωτές χάλασσης
Ο δερμοστάτης
Επίπεδα οργάνωσης

Προέλευση του κόσμου

Ο Ουρανός παντρεύτηκε τη Γαία και από αυτό το γάμο γεννήθηκαν τα πάντα. Μούγκριζε, βροντούσε, ο Ουρανός την ώρα του έρωτά τους. Αναγάλλιαζε η Γη κι υγραινόταν ο ιόλπος της. Το σπέρμα τ' Ουρανού, με αρκετή βιαιότητα, συχνά με αστραπόβροντα, θύελλες και κεραυνούς, κι άλλοτε πάλι γλυκά σαν ψιλόβροχο ή με το απαλό χάδι του φρέσκου χιονιού γονιμοποιούσε τη μάνα Γη που το δεχόταν ηδονικά και από την ένωσή τους φύτρωσε ό,τι βλέπομε γύρω μας.

Ύστερα βασιλεψαν ο Κρόνος και η Ρέα. Η πλήρης αταξία. Όλα έρρεαν με τη Ρέα στο διάβα του χρόνου-Κρόνου. Τίποτε δεν έμενε στη θέση του. Ό,τι γεννούσαν, ακόμη κι αθάνατο να ήταν, το κατάπινε ο αδηφάγος γερο-Κρόνος, κι ας ήταν αυτός που το είχε γεννήσει. Ωσπου του ξέφυγε ο Δίας. Η Ρέα έδωσε στον Κρόνο και κατάπιε μια πέτρα τυλιγμένη σε φασκές κι έτσι γλίτωσε ο Διούλης. Κι αυτός έφερε την τάξη πάνω στον κόσμο.

Κάπως έτσι τα περιγράφει ο Ήσιοδος στη Θεογονία του. Όχι πως έπαιψαν τα πάντα να φέουν, ν' αλλάζουν, αλλά να! Πέτυχε ο Δίας κι οι άλλαγές να γίνονται με τάξη. Μπορεί να μεταβαθαλάτταν διαρκώς ο καιρός, κάθε στιγμή, αλλά με τάξη, καλοκαιρία το θέρος,

κακοκαιρία το χειμώνα, σκοτάδι τη νύχτα, φως τη μέρα. Η τάξη του Δία δεν είναι ακινησία. Μόνο στα νεκροταφεία και στις δικτατορίες επικρατεί (ή επιδιώκεται) απόλυτη, ακίνητη τάξη. Η τάξη του Δία είναι διαρκής, ζωντανή, μεταβολή, αλλά με πρόγραμμα, προβλέψιμη. Είναι αντίσταση στην εντροπία της φυσικής. Κι αν μερικά πράγματα έρχονται πραγματικά αναπάντεχα, σαν απρογραμμάτιστα, όπως το αιστροπελέκι ας πούμε, ε, ας συγχωρήσουμε και μερικά καπρίτσια στον πατέρα θεών και ανθρώπων. Αυτός μπορεί πού και πού να παραβιάζει τους νόμους που ο ίδιος επέβαλε! Εξάλλου, τελικά για το καλό μας το κάνει. Έτοι τουλάχιστον μας αρέσει να πιστεύουμε.

Τον καιρό εκείνο έγιναν φοβερά πράγματα. Ένα από τα πιο σημαντικά, που στιγμάτισε την εξέλιξη του κόσμου γύρω μας ήταν η έκρηξη ενός ηφαιστείου. Εκείνο λοιπόν τον πολύ παλιό καιρό υπήρχε ένα νησί στις νοτιοανατολικές Κυκλαδες που λεγόταν Στρογγύλη. Είχε ένα ηφαίστειο στη μέση. Το νησί κατοικούνταν από ένα λαό ειρηνικό με εξαιρετικά υψηλό πολιτισμό. Οι άνθρωποι ήταν κοντοί, κάπου 1,50 μέτρα ας πούμε ένας συνηθισμένος άντρας. Ασχολούνταν με την αλιεία κυρίως. Ζεστή η θάλασσα γύρω τους πρόσφερε αφθονία αγαθών. Μάζευαν εκείνα τα πλούτη που τους επέτρεπαν να ζουν μια δύμορφη ζωή. Ζωγράφιζαν στους τοίχους των ανακτόρων τους την ειρηνική ζωή τους. Επικοινωνούσαν με την Κρήτη των Μινώων κι είχαν εμπορικές ανταλλαγές μαζί τους. Το ηφαίστειο άρχισε να θυμάνει. Κάθε μέρα και περισσότερο. Κάποτε, δε σήκωνε άλλο, μπήκαν στα πλοία τους δύοι και έφυγαν. Το ηφαίστειο θύμωνε, όλο θύμωνε. Η κοιλότητά του μεγάλωνε κι έτρωγε τα τοιχώματα, που λέπταιναν. Κάποτε έγιναν και ρωγμές. Η θάλασσα δόμησε μέσα. Όλο το ηφαίστειο έγινε μια τεράστια ατμομηχανή που εξερράγηκε. Το μεγαλύτερο μέρος του νησιού βυθίστηκε στη θάλασσα. Τεράστιες ποσότητες ατμών, καμένων βράχων, στάχτης, λάβας, τινάχτηκαν ως τον ουρανό. Οι πέτρες έφτασαν πέρα από την Κρήτη και τη Χαλκιδική. Οι υδρατμοί ανέβηκαν ως τη στρατόσφαιρα. Τα μόρια της σκόνης που έφτασαν ως εκεί πάνω περιβλήθηκαν από υδρατμούς κι άρχισε να βρέχει συνέχεια σ' όλη τη γη. Πλημμύρισε ο τόπος κι ο κόσμος πνίγηκε. Μερικοί όμως σοφοί άνθρωποι κατάφεραν και γλίτωσαν σε πλοία που πρόλαβαν και κατασκεύασαν. Απ' αυτούς γνωρίζουμε τρεις τουλάχιστον, το Δευκαλίωνα στην Ελλάδα, με τη γυναίκα του την Πύρρα, τον Ουναπιστήμι από το έπος του Γιλγαμές των Ασσυρίων και, φυσικά, τον Νώε. Έτοι νάγινε άραγε;

Όταν έγινε η έκρηξη του ηφαιστείου Κρακατόα της Ινδονησίας το 1883 και βυθίστηκε στο πέλαγος ολόκληρο νησί, ο κρότος της ακούστηκε ως την Αυστραλία. Στάχτη έφτασε ως τα 80 χιλιόμετρα ψηλά στον ουρανό, σκεπάστηκε από σύννεφα ολόκληρη η γη με αποτέλεσμα να βρέχει ασυνήθιστα πολύ για 2 χρόνια περίπου. Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε πως, όπως με το Κρακατόα, οι μιθώδεις ποσότητες υδρατμών που έφτασαν πιο ψηλά κι από την ατμόσφαιρα με την έκρηξη της Σαντορίνης άρχισαν να πέφτουν στη γη με ατέλειωτες βροχές και καταιγίδες. Η έκρηξη της Σαντορίνης ήταν πολύ πιο μεγάλη από τον Κρακατόα. Έτοι νάγινε άραγε;

Η έκρηξη της Σαντορίνης έγινε κάπου ανάμεσα στο 15° και 17° αιώνα π.Χ. Οι επιστήμονες τσακώνονται πότε ακριβώς και δεν έχουν καταλήξει ακόμη. Πόσο ήταν μια γενιά τον καιρό του Νώε; Δηλαδή πόση ήταν η μέση διαφορά ηλικίας μεταξύ πατέρων και γιους; Η γενεαλογία του Ιησού, που γεννήθηκε το έτος 0, αναφέρεται διαφορετική στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου από το Ευαγγέλιο του Λουκά. Κατά το

Ματθαίο, από το βασιλιά Δαυίδ ως τον Ιησού είναι 2 φορές γενεές 14. Ο Δαυίδ ανέβηκε στο θρόνο το 1011 και πέθανε το 972 π.Χ. Το διάδοχό του, το Σολομώντα θα τον έκανε γύρω στα 990, πες στρογγυλά 1000, π.Χ. Έτοι 1000/28 = 36 έτη περίπου κάθε γενιά. Πολλά μου φαίνονται! Εκείνο τον καιρό οι περισσότεροι άνθρωποι πέθαιναν πριν από τα 40 τους. Όσοι γλίτωναν από τα λοιμώδη νοσήματα μικροί, έχαναν τα δόντια τους μεγάλοι, δεν μπορούσαν να φάνε στερεή τροφή και πέθαιναν από ασιτία ή από όποια αρρώστια τους εύρισκε αδύνατους λόγω της ασιτίας. Κατά το Λουκά όμως, από το Δαυίδ ως τον Ιησού είναι 42 – όχι 28 – γενιές. Αναφέρει συναφώς 42 ονόματα προπατόρων του Ιησού μετά το Δαυίδ. Έτοι, κατά το Λουκά, κάθε γενιά αντιστοιχεί σε 1000/42, δηλαδή 23 έτη περίπου. Αυτό φαίνεται πιο λογικό. Από το Νώε πάλι ως τον Δαυίδ είναι 25 γενιές περίπου και τα ονόματά των 25 αυτών άγιων πατέρων αναφέρονται στη Βίβλο. Ο Νώε δηλαδή πρέπει να ζούσε κάπου, 23 έτη/γενιά X 25 γενιές = 575 έτη πριν από το Δαυίδ. Μ' άλλα λόγια, ο Νώε πρέπει να ξέχησε περί το 15° – 16° αιώνα π.Χ. Οι χρονολογίες του ηφαιστείου και του βιβλικού κατακλυσμού μπορεί και να ταιριάζουν. Αυτοί είναι πολύ αδροί υπολογισμοί. Ασφαλώς θα υπάρχουν κι άλλοι, πιο αξιόπιστοι από το δικό μου. Έτοι, μου φαίνεται πολύ πιθανό πως η τρομακτική έκρηξη στη Σαντορίνη ήταν η αιτία του περίφημου κατακλυσμού, που περιγράφουν οι Εβραίοι, οι Ασσύριοι και οι Έλληνες. Σε πολλά μέρη υπήρξαν προνοητικοί άνθρωποι που επέζησαν μέσα σε πλεούμενα, κιβωτούς, που κατασκεύασαν. Κάποιος, ιδιαίτερα σοφός, περιέσωσε από τον κατακλυσμό όχι μόνο τον εαυτό του και την οικογένειά του, αλλά και τα ζωντανά που του ήταν απαραίτητα για να ζήσει, από ένα ζευγάρι πρόβατα, γίδες, αγελάδες, γαϊδούρια, κότες, περιστέρια, κι ό,τι άλλο τέλος πάντων, αλλά και σπόρους από χρήσιμα φυτά, αμπέλια, δόσποια, δημητριακά υποθέτω καλπ. Έτοι, νάγινε άραγε;

Φυσικά, μπορεί και να ήταν περισσότερες από μία οι εκρήξεις του ηφαιστείου της Σαντορίνης. Και μπορεί να υπήρξαν περισσότερες από μία εκρήξεις στη μακρά μυθολογική περίοδο άλλων ηφαιστεών πάνω στη γη. Και μπορεί να ήταν κι οι κατακλυσμοί περισσότεροι από ένας πάνω στη γη. Και μπορεί η αιτία τους να ήταν η έκρηξη κάποιου ηφαιστείου με τον καταποντισμό ενός ολόκληρου νησιού ή και να ήταν άλλη αιτία. Μπορεί. Νάταν λοιπόν έτοι;

Όλα τα παραπάνω είναι βέβαια επιστημονικές εικασίες μου που δεν ξέρω αν ευσταθούν. Εικασίες λοιπόν. Πολύ λιγότερο από επιστημονικές υποθέσεις, ίσως όμως κάτι περισσότερο από επιστημονική φαντασία. Ας το δουν οι ειδικοί.

Ανοησίες! Τίποτε από τα παραπάνω δεν ισχύει. Η αλήθεια είναι μάλλον η εξής: Ο Δίας, όταν κατέλυσε την εξουσία του Χρόνου-Κρόνου και της Ροής-Ρέας, πάλεψε σκληρά ενάντια σε φρικτά τέρατα για να επιβάλει την τάξη. Έπρεπε να νικήσει πρώτα τους Τιτάνες. Τα κατάφερε με τη βοήθεια των Εκατόγχειρων. Γιοι του Ουρανού και της Γης οι Εκατόγχειρες, είχαν τεράστια δύναμη. Με τα εκατό χέρια τους πετούσαν αμέτρητες πελώριες πέτρες σε φοβερή απόσταση. Από τη Σαντορίνη έφταναν ως την Αίγυπτο και τη Χαλκιδική. Ο Ησίοδος περιγράφει τη δραματική μάχη: «Ξάφνουν αντιλαλούν από ένα φρικτό ορυμαγδό η απέραντη θάλασσα κι η πλατιά γη· ο ουρανός τραντάζεται και βογκάει· ο ψηλός Όλυμπος τρέμει από τα θεμέλια του καθώς χτυπιούνται οι αθάνατοι· ως το μαύρο Τάρταρο φτάνει ο σάλαγος της μάχης. Η καρπερή γη φλεγότανε αναριγώντας· τα δάση καίγονται, όλα χοχλακούνε κι η γη

ολάκερη, και του Ουρανού το ρέμα και η πελώρια θάλασσα. Η πυρκαϊά φτάνει ίσαμε το Χάος κάτω κι απ' ότι βλέπουνε τα μάτια κι απ' ότι ακούνε τ' αυτιά, λες κι ανακατώνονται η γη κι ο ουρανός, η μια τραντάζεται στη βάση της, ο άλλος πέφτει από ψηλά».

Άλλα φριχτά τέρατα που έπρεπε να καταβάλει ο Δίας ήταν οι Γύγαντες. Τους ξέρομε τους περισσότερους έναν έναν με τα ονόματά τους. Ο πιο γνωστός μας είναι ο Εγκέλαδος. Η Αθηνά κατάφερε να τον πλακώσει πετώντας πάνω του ένα ολόκληρο νησί, τη Σικελία. Δε βαριέσαι! Ακόμη σήμερα μας ταλαιπωρεί όταν σείεται προσπαθώντας να ξεφύγει. Τον Πολυβότη, έναν άλλο γίγαντα, τον νησί Νίσυρο, και του το πέταξε. Κάτωθε της ζει από τότε φυλακισμένος ο Πολυβότης. Κι ήταν κι ένα τρομακτικό τέρας, ο Τυφωέας, το στερνοπαύδι της Γαίας, που ήταν τυλιγμένος με οχιές και ξέρναγε φωτιά από το στόμα του. Στην πάλη του με το Δία καταφέρνει και του κόβει τα νεύρα. Παράλυτος ο Δίας! Ο κλεφταράκος όμως θεός του εμπορίου, ο Ερμῆς, καταφέρνει και κλέβει τα νεύρα από τον Τυφωέα και τα βάζει στη θέση τους στο κορμί του Δία. Έ, από κει κι ύστερα ποιος είδε το θεό και δεν τον φοβήθηκε! Αστροπελέκια χρησιμοποίησε ο Δίας για να κυνηγήσει τον Τυφωέα. Δε σταματούσε ούτε στιγμή. Κεραυνό στον κεραυνό. Θύελλες, βροχές και καταιγίδες. Ωστού τον στρίμωξε στη Σικελία, ωχνει πάνω του ένα γιγαντιαίο βράχο, την Αίτνα, και τον φυλακίζει. Από τότε ο Τυφωέας, που βέβαια είναι αθάνατος, κάθε τόσο και λιγάκι τραντάζεται, ξερνάει φλόγες, αλλά δεν μπορεί να ξεφύγει κάτω από την Αίτνα όπου τον φυλάκισε ο Δίας. Αυτή είναι η αλήθεια. Τουλάχιστον μου φαίνεται πιο ωραία από τις ανούσιες και αστήρικτες επι-στημονικές εικασίες που έκανα πιο πάνω!

Τώρα γιατί τα γράφω όλα αυτά; Ίσως γιατί, εκτός που είναι γοητευτικές ιστορίες, μου μοιάζουν ότι δεν είναι ακριβώς παραφύθια. Οι ομοιότητες που υπάρχουν ανάμεσα σε ανεξάρτητες μυθολογίες υποβάλλουν τη σκέψη πως υποκρύπτουν μέσα τους κάποια αληθινά γεγονότα που σημάδεψαν την πορεία της ανθρωπότητας ως τις μέρες μας.

Στην αρχή λοιπόν ο Θεός εποίησε τον Ουρανό και τη Γη. Την τελευταία μέρα της δημιουργίας έπλαισε τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος για να ζήσει έπρεπε να τρώει χόρτα και ζώα. Άρα τα χόρτα και τα ζώα έπρεπε να είχαν δημιουργηθεί πριν από τον άνθρωπο. Με τη σειρά τους τα ζώα τρέφονται από άλλα ζώα ή φυτά. Τα φυτά έπρεπε επομένως να είχαν δημιουργηθεί πριν από τα ζώα. Η αναζήτηση τροφής είτε έτοιμης είτε με καλλιέργεια φυτών και βιοσκή των ζώων προϋπέθετε ημερολόγιο ηλιακό ή σεληνιακό. Τα φυτά και τα ζώα έπρεπε να ζουν στη στεριά ή στο νερό. Ο διαχωρισμός της στεριάς από τη θάλασσα έπρεπε επομένως να είχε προηγηθεί. Τα νερά έρχονται από τον ουρανό. Επομένως ο διαχωρισμός όμβριων και επίγειων υδάτων όφειλε να έχει δημιουργηθεί προηγουμένως. Και βέβαια ο χρόνος, η εναλλαγή ημέρας-νύχτας, έπρεπε να είχε προϋπάρξει. Αυτή είναι η λογική σειρά. Και ακριβώς μ' αυτή τη σειρά αναφέρει η Γένεση ότι ο Θεός δημιουργήσε τον κόσμο μέσα σε 6 διαδοχικές χρονικές φάσεις, τις «ημέρες» της δημιουργίας.

Ο Θεός! Μα υπάρχει Θεός;

Η απάντηση εξαρτάται από το τι εννοούμε όταν λέμε «Θεός» και τι εννοούμε όταν λέμε «Υπάρχει».

ΙΕΒΕ

Ο Θεός της Γένεσης ονομάζεται Ιεχωβά, ή (Γ)ιαχβέ ή, απλούστερα, Ιεβέ. Τι σημαίνει «Ιεβέ»; Ο Schurè εξηγεί ωραία τη λέξη. Να πώς ερμηνεύω εγώ τουλάχιστον τα δύο ωραία αναφέρει ο συγγραφέας. Η λέξη είναι σύνθετη, λέει. Αποτελείται από το γράμμα «Ι» και τη λέξη «ΕΒΕ». Τι σημαίνει όμως το γράμμα «Ι»; Τ' όνομά του είναι «(Γ)ιώτα». Το «Γ» σε παρένθεση δείχνει ότι το απλούστερο στη γραφή γράμμα του αλφαριθμού (μια γραμμή σα μόνο) είναι σύμβολο ενός ήχου μεταξύ συμφώνου και φωνής τους. Όπως ο «ιατρός» προφέρεται «γιατρός». Θα πρέπει να σημαίνει πολύ σημαντικά πράγματα, παρό την απλούστατη μορφή του, αφού και ένα ιώτα αν αλλάξουμε στις γραφές, λέει ο Χριστός, αλλάζουν όλοι οι νόμοι. Το «Ι», ακολουθούμενο μάλιστα από φωνήν είναι το αρχικό γράμμα πολλών κύριων ονομάτων των Εβραίων, αλλά και Ελλήνων που είχαν μυθολογική σχέση με την Ανατολή. Ιάκωβος, Ιωάννης, Ιησούς, Ιερεμίας, Ιεζεκήλ, Ιώβ, Ιωνάς, Ιάφεθ και πολλά άλλα, αλλά και Ιαπετός (που προφανώς δεν είναι άλλος από το βιβλικό Ιάφεθ), Ίων, δηλαδή (Γ)ιουνάν όπως μας αποκαλούν οι Ανατολίτες, Ιάσων που ταξίδεψε στην Ανατολή, στον Πόντο κλπ. Όλα είναι αρσενικά ονόματα! Μ' άλλα λόγια το «Ι» είναι σύμβολο του Αρσενικού! Και τι σημαίνει το όνομά του, «(Γ)ιώτα»; Και γιατί να το γράφουμε με ωμέγα κι όχι με όμικρον; Θυμίζω ότι το ωμέγα των Αρχαίων στις περισσότερες λέξεις που έφτασαν ως εμάς με την προφορική παράδοση, σήμερα το προφέρουμε «ΟΥ». Έτσι ο «κώνωψ» έγινε «κουνούπι», ο «κώδων» «κουδούνι», ο «ρώθων» «ρουθούνι», ο «ξωμός» «ξουμί», η «λωρίς» «λουρίδα», ο «κωφός» «κουφός», ο «βωβός», «βουβός», η «σκωρία» «σκουριά» κοκ. Η λέξη «Ιώτα», αν την μεταχειρίζομαστε καθημερινά και εύχε έτσι φτάσει ως εμάς με την προφορική παράδοση, θα προφερόταν «Ιούτα».

Ωραία, «και τι σημαίνει Ιώτα ή Ιούτα;» ρώτησα έναν Άγγλο-Εβραίο κάποτε. «Μα, Ιούδας!», μου απάντησε φυσικά.

Το Αρσενικό λοιπόν συμβολίζει το πρώτο συνθετικό του ονόματος του Θεού. Και η σημασία του αρσενικού υπερέβαινε εκείνη την εποχή, των πατριαρχών, τη σημασία του βιολογικού φύλου. Ήταν η εποχή που η πατριαρχία αντικατάστανε τη μητριαρχία, που η περιουσία και η κοινωνική μνήμη άρχιζαν να μεταβιβάζονται από τον πατέρα στο γιο παρακάμπτοντας τη μητέρα και την κόρη, που δεν ήταν σημαδεμένες με το σημάδι του Θεού και του Αβραάμ.

Και το δεύτερο συνθετικό, το «ΕΒΕ», τι σημαίνει; «Εβέ» σημαίνει «Εύα». Σημαίνει «Εύαν» που ήταν θηλυκή θεότητα των Τυρηνών. Μ' άλλα λόγια το «Εβέ» συμβολίζει το Θηλυκό. Έτσι το όνομα «Ιεβέ», αν θέλαμε σώνει και καλά να το μεταφράσουμε, θα το λέγαμε «Αντρόγυνο». Και το αντρόγυνο, το ζεύγος ενός άντρα με μια γυναίκα, έχει ιδιότητες πολύ διαφορετικές από έναν άντρα και μια γυναίκα που δεν είναι ζευγάρι, αλλά απλά δύο άνθρωποι, έστω και διαφορετικού φύλου. Το ζεύγος ενός ανδρός με μια γυναίκα έχει τη δυνητική ικανότητα της δημιουργίας, μπορεί να κάνει παιδιά, μια ιδιότητα που δεν την έχουν ένας άντρας και μια γυναίκα, αν δεν είναι αντρόγυνο.

(Και μια φιλολογική παρένθεση για το ζεύγος. «Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν και γελούνε», γράφει ο Σολωμός. Ένας καθηγητής μου στο Γυμνάσιο έκανε